

Uzgojni potencijal hrvatskog sportskog konja za konjičke sportove

---

Bujadinović, Tijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:165927>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-19**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Tijana Bujadinović

Preddiplomski stručni studij

Smjer Zootehnika

Uzgojni potencijal hrvatskog sportskog konja za konjičke sportove

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Tijana Bujadinović

Preddiplomski stručni studij

Smjer Zootehnika

Uzgojni potencijal hrvatskog sportskog konja za konjičke sportove

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Tijana Bujadinović

Preddiplomski stručni studij

Smjer Zootehnika

Uzgojni potencijal hrvatskog sportskog konja za konjičke sportove

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. dr. sc. Maja Gregić, mentor
2. prof. dr. sc. Mirjana Baban, član
3. doc. dr. sc. Tina Bobić, član

Osijek, 2017.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Poljoprivredni fakultet u Osijeku
Preddiplomski stručni studij Zootehnika

Završni rad

Tijana Bujadinović

Uzgojni potencijal hrvatskog sportskog konja za konjičke sportove

Sažetak:

Cilj ovog rada je upoznati se s nastankom uzgojnog tipa hrvatski sportski konj te njegovim potencijalima i radom Hrvatske udruge uzgajivača sportskog konja. Danas u svijetu postoji velik broj pasmina i uzgojnih tipova konja. Ideja o uzgoju sportskih konja na prostoru Republike Hrvatske rođena je krajem 70-ih godina 20 stoljeća. Početni datum hrvatskog uzgoja sportskih konja obilježavamo 8. ožujka 1980. godine, kada su u Križevce stigle prve Holstein kobile. Kroz godine uzgoja cilj je uvijek bio isti uzgojiti plemenitog, lijepog, pravilnog, svestranog toplokrvnog konja koji ima duge, brze i energične pokrete, snažan zamah i potisak, dobrog je karaktera i podoban za korištenje u svim konjičkim sportovima. Danas uzgoj hrvatskog sportskog konja čini 572 grla, od koji se mnogobrojna koriste u konjičkim sportovima. Uzgojni tip hrvatski sportski konj kroz godine uzgoja afirmirao se u prepoznatljivog konja na domaćim konjičkim natjecanjima.

Ključne riječi: Hrvatski sportski konj, uzgoj, konjički sport
24 stranica, 3 tablice, 2 slike, 4 grafikona, 6 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen u Knjižnici Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agriculture in Osijek
Professional study Zoo technique

Final work

Breeding potential of Croatian Sport Horse for horse sports

Summary:

The aim of this paper is to get acquainted with the emergence of a breeding type Croatian Sports Horse and its potentials and the work of the Croatian association of breeders of the sport horse. Today, there are many breeds and breeding horses in the world. The idea of breeding horses on the territory of the Republic of Croatia was born in the late 70s of the 20th century. The starting date for sport horse breeding is marked on March 8, 1980, when the first Holstein kings arrived in Križevci. Throughout the year, the goal was always to cultivate a noble, beautiful, regular, versatile hot horse that has long, fast and energetic movements, a powerful swing and thrust, a good character and suitable for use in all horse sports. Today, the breeding of the Croatian horse makes 572 throats, of which numerous choreographed horses. The breeding type Croatian Sport Horse during the years of breeding affirmed itself in the recognizable horse at the local equinox.

Key words: Croatian Sport Horse, breeding, equestrian sport
24 pages, 3 tables, 2 pictures, 4 graph icons, 6 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agriculture in Osijek and in digital repository of Faculty of Agriculture in Osijek

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. UZGOJ HRVATSKOG SPORTSKOG KONJA.....	2
2.1. Cilj uzgoja hrvatskog sportskog konja.....	2
2.2. Mjere i značajke.....	3
2.3. Uzgojne metode.....	5
2.4. Selekcija.....	6
2.5. Uzgojna dokumentacija.....	7
3. UZGOJ KONJA ZA SPORT.....	10
3.1. Natjecateljsko konjaništvo i rezultati.....	12
4. POVIJEST UDRUGA UZGAJIVAČA SPORTSKIH KONJA.....	13
4.1 Dokumenti udruge.....	14
4.2. Organizacija uzgoja u okviru udruge.....	15
5. BROJNO STANJE KONJA U HRVATSKOJ.....	17
6. HRVATSKI KONJIČKI SAVEZ.....	20
6.1. Licencirani konji.....	21
7. ZAKLJUČAK.....	23
8. POPIS LITERATURE.....	24

1. UVOD

Uzgoj konja sam po sebi vrlo opširna i zanimljiva tema, bez obzira uzgaja li se konja za sport ili rekreaciju. Svaki je tip uzgoja poseban i traži mnogo znanja. Uzgojiti odličnog sportskog konja vrlo je zahtjevan proces za koji je potrebno proučavati literaturu i dokumentaciju kako bi rezultat bio uspješan.

Osim fizičkih kvaliteta konja, potreban je i karakter koji se nasljeđuje, ali i ovisi o odgoju. Uzgoj konja za natjecanje često treba imati u vidu i interes jahača, rekreativaca te svih koji žele sudjelovati u konjičkom sportu na svim mogućim razinama.

Konjogojstvo je u Hrvatskoj prošlo veliku promjenu posebno u uporabnom smislu. Mnogo je poteškoća u uzgoju i razvoju konjogojstva. Iako se interes društva za konjičkim sportom ne spominje kao bitan faktor, nesumnjivo je da ima značajnu ulogu.

Udruga uzgajivača holstein konja Hrvatske osnovana je 26. travnja 1986. godine u Križevcima. Registrirana je sukladno tadašnjem zakonodavstvu u Republičkom sekretarijatu unutarnjih poslova u Zagrebu i otpočela je s radom. Širenjem uzgoja i povećanjem interesa uzgajivača i drugih uzgojnih tipova sportskih konja, 1997. godine Udruga mijenja ime u današnji naziv Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja Zagreb (HUUSK, 2001.).

Aktualnost ove tematike očituje se u neprestanom otkrivanju potencijala uzgoja sportskih konja u svijetu pa tako i Hrvatskoj.

Stoga je cilj ovoga rada upoznati s nastankom uzgojnog tipa hrvatskog sportskog konja, kao i s radom Hrvatske udruge uzgajivača sportskih konja – Zagreb. Slijedom toga, u radu će se ukazati na sadašnje i buduće potencijale uzgoja sportskoga konja.

2. UZGOJ HRVATSKOGA SPORTSKOG KONJA

Danas u svijetu postoji velik broj pasmina i uzgojnih tipova konja. Ideja o uzgoju sportskih konja rođena je krajem 70-ih godina 20 stoljeća (HUUSK, 2001.). U Sinju 1979. godine na Mediteranskim igrama reprezentacija tadašnje države bila je u sastavu uvezenih konja. Uvezeni konji bili su veće ekonomske vrijednosti i nepoznate kvalitete. Kako bi se dobila kvalitetan i ekonomski jeftinija grla krenulo se s vlastitim uzgojem sportskog konja.

Početni datum uzgoja sportskih konja obilježavamo 8. ožujka 1980. godine, kada su u Križevcima istovarene prve Holstein kobile (HUUSK, 2001.). Izabran je Holstein konj jer odgovara svojim eksterijerom i interijerom jer će nam dati najbolje rezultate i kvalitetu u daljnjem razvoju.

Uzgojni tipovi i pasmine javljaju se kao pojedinačni uzgajivači. Uzgojni materijal hrvatskog sportskog konja su rasplodna grla čistih uzgajanih pasmina te odabrana grla prema uzgojnom tipu i standardu. Veliku ulogu imaju grla uzgojnih tipova sportskih konja, toplokrvna grla sportskih pasmina te grla koja imaju odlične rezultate i kvalitetu jer oni daju sigurnost u daljnjem uzgoju (HUUSK, 2001.). Sigurnost nam je potrebna jer se u taj proces uzgoja ulažu veliki novci te se puno očekuje i od samog uzgoja.

U uzgoju hrvatskog sportskog konja veliku prednost imaju grla s punim porijeklom poznatih sportskih pasmina koja i dalje zadržavaju svoju genetsku čistoću i vode se pod imenom originalne pasmine kojoj pripadaju. Uzgojni tip hrvatski sportski konj potomak je pastuha od originalnog uzgoja križanog s odabranim kobilama koje zadovoljavaju kvalitetom i standardom kao bi dobili željeno potomstvo (HUUSK, 2001.). Kod odabira za danji uzgoj prednost imaju genetske čiste pasmine jer imaju dokazane rezultate i porijeklo.

U sportskom uzgoju konja koriste ciljano se licencirani i odabrani pastusi i odabrane kobile. Pastusi čistih pasmina s punim porijeklom imaju prednost, a pastusi križanci uzgojnih tipova i pasmina odabiru se tek nakon dokazanih sportskih rezultata u pojedinoj disciplini. Licencirani čistokrvni pastusi moraju zadovoljavati uvjete propisane za pasminu kojoj pripadaju kako bi ih se uvelo uzgoj hrvatskog sportskog konja (HUUSK, 2001.). Križani pastusi se moraju dokazati u određenoj sportskoj disciplini kako bi se koristili za danji uzgoj jednako kao u čistokrvne pasmine.

2.1. Cilj uzgoja hrvatskog sportskog konja

Uzgoj hrvatskog sportskog konja je dobro pozicioniran i on je poslužio kao osnovica utvrđivanju uzgojnog cilja Udruge uzgajivača sportskih konja za potrebe konjičkog sporta u Hrvatskoj (HUUSK, 2001.).

Cilj uzgoja hrvatske udruge uzgajivača sportskih konja korištenje je plemenitog, lijepog, pravilnog, mnogostruko iskoristivog toplokrvnog konja koji ima duge, brze i energične pokrete, snažan zamah i potisak, dobrog je karaktera i podoban za korištenje u svim olimpijskim disciplinama konjičkog sporta. Rasplodni model uzgoja konja je konj velikoga okvira, snažan, mišićav, dubok i širok, ponosnoga držanja, živahnog pogleda, energičnih i brzih pokreta, dobre ćudi, pametan, prilagodljiv i izdržljiv (HUUSK, 2001.). Hrvatska udruga uzgajivača koristi Holstein konja kao primjer kvalitetnog eksterijera i interijera te pokušavaju hrvatskog sportskog konja približiti tim kvalitetama i osobinama.

2.2. Mjere i značajke

Uzgoj hrvatskog sportskog konja tek se utvrđuje i još nema definirane standardne značajke i mjere uzgajanih grla. Slijedom uzgojnoga cilja, standardne odredbe prilagođavaju se modernim sportskim uzgojima zapadne Europe. Kako je temelj hrvatskog sportskog uzgoja konj, tako će se ovaj uzgojni program uglavnom koristiti za modificirane odrednice toga uzgoja. Određene odredbe zadane su u uzgojnom cilju, a mjere se daju u većem rasponu nego što je u uobičajenom uzgoju (HUUSK, 2001.). Poželjno je da konj bude što bliže navedenim mjerama kako bi bio interesantniji uzgajivaču, a kasnije i sportašima.

Standardne mjere:

- Pastusi (3 god i stariji): visina grebena (štap) - optimum: 165 - 170 cm
- minimum: 162 cm
- obujam prsa: 170 - 210 cm
- obujam cjevanice: 18-23 cm (HUUSK, 2001.)
- Kobile (3 god i starije): visina grebena (štap) - optimum: 162 - 168 cm
- minimum: 155 cm
- obujam prsa: 160 - 205 cm
- obujam cjevanice: 16-22 cm (HUUSK, 2001.)

Ovakvim standardnim mjerama dobit će se jedinstvena pasmina te konj koji je pogodan za uzgoj i rad u konjičkim sportovima.

Značajke eksterijera:

1. Tip:

Tipični sportski konj snažne je konstitucije, harmonično građen, dugih linija, izrazito jahači konj iskoristiv i sklon prema sportskim rezultatima, posebno u skokovima. Rasplodni konji moraju imati izražene spolne oznake, biti karakterističnog izgleda i držanja jer se očituje u dobroj izdržljivosti i dobroćudnosti (HUUSK, 2001.). Te značajke eksterijera opisuju idealnog konja koji je u procesu uzgoja i zapravo je cilj uzgoja.

2. Tijelo:

- **glava** - mora biti fine građe i suha, ravne nosne linije, izraženih živih očiju, malih stršećih ušiju, izraženih i pokretljivih nozdrva, pravilnog zubala i općenito plemenitog izgleda;
- **vrat** - snažan, mišićav, srednje dugi i visoko nasaden s okomitim izlaskom iz prsa i dobrim prelaskom i vezan na greben, s dobro prolaznim grlištem;
- **greben** - visok i dugi, dobro obrastao mišićima, dobro i bez uleknuća povezan s vratom i blagog prijelaza u leđa;
- **leđa** - srednje duga, široka, sa zaobljenim rebrima, mišićava;
- **spoj** - kratak i širok, bez gladne jame, mišićav i ravan s dobrim prijelazom u sapi;
- **sapi** - ravne, dugačke, dobro obrasle mišićnom masom, moraju tvoriti dugu polugu za podizanje trupa, gornji izgled može biti zaobljen ili blago rascijepljen;
- **rep** - ravno i normalno nasaden, ravno nošen, a u slobodnom kretanju nošen srednje visoko do visoko, dobro obrastao zaštitnim dlakama (HUUSK, 2001.)

Dubina i širina konja moraju činiti dovoljno prostorni prsni koš s dugim i zaobljenim rebrima, stoje preduvjet dobro razvijenih pluća i srca. Prsni koš ne smije biti ograničavajući faktor za dugotrajan i naporan rad. Rameni zglobovi moraju biti razmaknuti, dobro povezani mišićima, a laktovi moraju biti "otvoreni" (HUUSK, 2001.). HUUSK nam ukazuje da konja ne smije sputavati vlastiti prsni koš što je dobro jer ako ga prsni koš sputava neće imati dovoljan kapacitet pluća za naporan rad, te dolazi do zamora konja.

Radi objektivizacije ocjene dubine i širine prsa te dužine trupa, mjere se stavljaju u relativni odnos na visinu grebena. Minimum za dubinu prsa je 40 %, za širinu prsa 22 %, a optimum dužine trupa je 98 – 105 % (HUUSK, 2001.).

Prema HUUSK-u eksterijer je pogodan jer će se predstaviti s dobrim rezultatima i s dobrom rasplodnom sposobnošću. Sve te osobine povoljne su kako bi se konj što bolje prikazao u daljnjem natjecanju i razvoju.

3. Prednje noge:

Zahtijeva se duga i koso položena plećka, dobro srasla s trupom, čvrsti, mišićavi i suhi zglobovi, jaka mišićava i dugačka podlaktica, čvrsta i kratka cjevanica. Srednje duge kičice obrasle kratkim zaštitnim dlakama, kopito srednje veliko, pravilno i čvrsto. Stav nogu mora biti pravilan (HUUSK, 2001.) jer se tada očituju dobri rezultati u sportu.

4. Stražnje noge:

Moraju biti čvrste, pravilnoga stava, dobro obrasle mišićima, čvrstih i suhih skočnih zglobova, čvrstih kičica i čvrstih kopita. Kod karosijera se dozvoljava lagano izvučen stav (HUUSK, 2001.).

5. Korak:

Hodovi konja moraju biti pravilni, dugački, izdašni, energični i brzi. Korak mora biti dugačak, ispruženih prednjih nogu i s velikim prekoračenjem traga sa zadnjim nogama (HUUSK, 2001.).

6. Kas:

Kas izražajan, dugačak, lebdeći i energičan s naglašenim potiskom stražnjih nogu (HUUSK, 2001.).

7. Galop:

Galop izdašan, velikih i visokih skokova, elastičan i stabilan (HUUSK, 2001.).

Sportski konj predstavlja energičan zamah i snažan potisak kao posljedica osobite tjelesne grade, osim toga postići će visoke sportske rezultate u daljnjem natjecanju.

2.3. Uzgojne metode

Hrvatski sportski konj uzgojni je tip u stvaranju te se prema tome primjenjuju primjerene uzgojne metode. To je u prvom redu kombinacija sparivanja pastuha originalnih uzgoja i odabranih kobila za osnivanje uzgoja. Početno se koriste muški rasplodnjaci poznatih sportskih uzgoja. Na grublje se kobile radi oplemenjivanja pripuštaju pastusi engleske punokrvne pasmine jer će se potomstvo dalje koristiti za postizanje zadanog uzgojnog cilja i stvaranje uzgojno valjanih konja (HUUSK, 2001.). Prema podacima vidimo da se koriste pastusi visoke kvalitete te odabrane kobile kako bi se postigli dobri ciljevi u uzgoju.

Tijekom odabira pastuha vodi se briga da oni odgovaraju visokim standardima pripadajućih pasmina kako bi na uzgojni tip prenio najbolje osobine. Pastusi moraju nositi genetsku osnovicu primjerenu uzgoju sportskih konja te moraju biti provjereno dobroćudni (HUUSK, 2001.).

Na određenim kobilama bez porijekla primjenjuje se povratno križanje kroz najmanje četiri generacije da bi se postigli potomci s punim porijeklom zadanoga uzgojnog tipa i da imaju dobre rezultate u nastavku uzgoja (HUUSK, 2001.). Povratno križanje nam ukazuje na to da je podloga za to najčešće ženski potomci s rasplodnjacima kako bi se dobili potomci bolje kvalitete.

Populaciju hrvatskog sportskog konja čine grla uzgojena na čistoj pasmini, grla koja nastaju kao produkt kombinacijskog križanja s pastusima čistih pasmina, grla koja nastaju kao produkt oplemenjivanja, prvenstveno s engleskim punokrvnim pastusima te grla iz povratnog križanja (HUUSK, 2001.).

Pa tako možemo reći da primjenom pozitivne individualne selekcije kroz generacije će se koristiti uzgojni tip hrvatskog sportskog konja koji će moći zadovoljavati sportske potrebe u hrvatskom konjičkom sportu.

2.4. Selekcija

Nad populacijom konja provodi se individualna pozitivna linijska selekcija. Selekcija se provodi u dva stupnja (HUUSK, 2001.).

Prvi stupanj selekcije kod ždrijebadi do 6 mjeseci starosti, jer se tada ždrijebad nalazi u kobili. Prvi stupanj selekcije se vrši na temelju dvije ocjene. Prva je ocjena porijeklo, odnosno genetska kombinacija ždrijebeta, a druga je ocjena sintetska za tip, eksterijer, hodove i opći dojam. Ocjenjivanje vrši voditelj uzgoja, a ocjene se upisuju u uzgojnu dokumentaciju grla. Najbolja se ždrijebad predlaže za premije i nagrade (HUUSK, 2001.).

Drugi stupanj selekcije provodi se prilikom završne ocjene ždrijebica i prilikom odabiranja pastuha. Ocjenu ždrijebica provodi uzgojna komisija koju čine voditelj uzgoja i još 2 - 4 stručna člana koje imenuje Upravni odbor Udruge na prijedlog voditelja uzgoja. Prilikom završnog ocjenjivanja vrši se izmjera grla i daje se svih 7 ocjena eksterijera. U obzir kod kategorizacije grla uzimaju se postignute ocjene u oba stupnja selekcije. Završne ocjene, izmjera, klasa i matični broj upisuju se u uzgojni i matični list grla. Po obavljenom postupku licenciranja vlasnik pastuha dobiva uzgojnu ispravu o podobnosti korištenja pastuha u rasplodu na populaciji kobila (HUUSK, 2001.). Ocjena prvog stupnja nam govori kakva je genetska kombinacija ždrebeta, dok drugi stupanj pokazuje kvalitetu eksterijera konja, te se po tome provodi selekcija.

2.5. Uzgojna dokumentacija

Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja vodi uzgojnu dokumentaciju za konje u vlasništvu svojih članova. Svi podaci o uzgoju konja dostavljaju se u Centralnu matičnu evidenciju pri HPA. Uzgojna dokumentacija vodi se sukladno zakonskim propisima u području stočarstva i veterinarstva (HUUSK, 2001.). Dokumentacija nam izlaže propise o ocjeni, zdravlju, posebno o građi tijela.

Udruga vodi sljedeću dokumentaciju:

- Matična knjiga pastuha
- Glavna matična knjiga kobila (A knjiga)
- Matična knjiga kobila (B knjiga)
- Knjiga podmlatka (Prigojna knjiga) (HUUSK, 2001.)

U Matičnu knjigu pastuha mogu se upisati samo odabrani pastusi. Odabir pastuha za pripust provodi Uzgojna komisija sukladno Statutu Udruge. Za upis pastuh mora imati puno

porijeklo u najmanje 4 generacije. Za upis u Matičnu knjigu pastuha mladi pastuh u starosti 2,5 - 3,5 godine mora na ocjeni dobiti najmanju ocjenu 7 za tip i najmanje 50 bodova od 70 mogućih (HUUSK, 2001.).

Kako kod svakog uzgoja poseban naglasak stavlja se na odabir pastuha. Prilikom odabira, osim ocjene eksterijera, pastuh se mora ocijeniti i u slobodnim skokovima. Pastuh mora biti zdrav, bez skrivenih mana i pozitivno ocijenjen na plodnost. Samo takvi pastusi mogu unaprijediti uzgoj. Mladi pastusi mogu biti privremeno odabrani uz odobreni probni pripust zbog ocjene potomstva. Ukoliko ne daju željene rezultate izbacuje se ih iz danjeg uzgoja. Nakon toga ponovno idu na odabiranje (HUUSK, 2001.).

Upis kobila u matičnu evidenciju

U Glavnu matičnu knjigu kobila (knjiga A) prema HUUSK, (2001.) upisuju se samo kobile s punim porijeklom kroz najmanje 4 generacije. Kako bi bile upisane moraju zadovoljiti standardne mjere i moraju imati ocjenu eksterijera za tip najmanje 6, a druge ocjene najmanje 5, odnosno moraju imati ukupni broj bodova ocjene eksterijera više od 40 (HUUSK, 2001.). Tada se mogu koristiti i biti poželje u uzgoju hrvatskog sportskog konja s ciljem davanja kvalitetnog potomstva.

U Matičnu knjigu kobila (B knjiga) upisuju se kobile s nepotpunim porijeklom. Moraju udovoljavati standardnim mjerama i po ocjenama eksterijera moraju postići broj bodova kao i kobile za Glavnu matičnu knjigu (HUUSK, 2001.). Upisane kobile u Matičnu knjigu kobila (B knjiga) trebaju zadovoljiti visoki standard koje su postavile kobile iz Glavnu matičnu knjigu kobila (knjiga A).

Knjiga podmlatka (Prigojna knjiga)

U Knjigu podmlatka upisuje se ždrijebad kroz cijelu kalendarsku godinu. Upis se obavlja po prijavi oždrebljenja, a najkasnije do 6 mjeseci starosti ždrijebeta. U Knjigu podmlatka unosi se vlasnik podmlatka, ime, datum oždrebljenja, otac, majka, boja, broj žiga i prva ocjena. Ti podaci su potrebni kod izrade putovanja, prodaje, i sl.

Osim uzgojnih knjiga postoji još sljedeća dokumentacija (HUUSK, 2001.):

Dozvola pripusta - licenca za pastuha

Dozvola pripusta izdaje se za pastuha kojega je ocijenila – odabrala Uzgojna komisija. Dozvolu pripusta izdaje - voditelj uzgoja na temelju zapisnika komisije za odabir (HUUSK, 2001.). Dozvola potvrđuje da je pastuh pogodan za pripust unutar uzgoja hrvatskog sportskog konja.

List pripusta

List pripusta sadržava ime podatke o pripuštenoj kobili: vlasnika kobile, ime i broj kobile, datum pripusta ili osjemenjivanja te ime i broj pastuha. List pripusta izdaje vlasnik, odnosno držatelj pastuha ili ovlaštenu veterinar koji je osjemenio kobilu (HUUSK, 2001.).

Prijavni list oždrebljenja

Vlasnik kobile dužan je u roku od 30 dana prijaviti oždrebljenje voditelju uzgoja na poleđini lista pripusta. Prijavni list mora biti točno popunjen i potpisan po vlasniku kobile kako bi se pravilno dalje vodila evidencija (HUUSK, 2001.).

Opisni list

Opisni list pomoćni je dokument na kojem su sadržani svi relevantni podaci o grlu i vlasniku te dijagram znakova. Opisni list popunjava voditelj uzgoja prilikom obilježavanja ždrijebeta najkasnije do 6 mjeseci starosti. Opisni list se izrađuje i za ostale konje koji se upisuju u uzgojnu evidenciju (HUUSK, 2001.).

Uzgojni list konja ili pedigree sadrži sve relevantne podatke o grlu i uzgajivaču, dijagram znakova i rodovnicu kroz 4 generacije. Uzgojni list za grla proizvedena od kobila upisanih u Glavnu matičnu knjigu (A knjiga) ružičaste je boje, a za grla od ostalih kobila B i C knjiga je bijele boje. Uzgojni list konja izdaje voditelj uzgoja na temelju opisnog lista i na temelju podataka iz Knjige podmlatka i matičnih knjiga roditelja. Ovlaštenu predstavnik HSC ovjerava Uzgojni list žigom i potpisom. Uzgojni list u originalu izdaje se vlasniku grla i prati grlo tijekom života, a kopije se pohranjuju u Udruzi i HSC (HUUSK, 2001.).

Zapisnici se vode o ocjenjivanju, odabiranju i ispitu uporabne vrijednosti i pohranjuju se u Udruzi (HUUSK, 2001.).

3. UZGOJ KONJA ZA SPORT

Sportsko konjogojstvo čini sam vrh bavljenja jahačkim disciplinama te u svom razvoju iziskuje široku bazu, od uzgajivača do jahača, rekreativnih i sportskih jer bavljenje konjičkim sportovima iziskuje sinergiju konja i jahača u određenom okruženju. Ivanković (2016.) ukazuje na to da treba promatrati i sam razvoj konjaništva za što je potrebno osigurati primjerenu bazu kvalitetnih konja za različite discipline, bazu jahača iz koje se generiraju natjecatelji te interes zajednice za sport.

Premda se interes društva za konjičkim sportom ne ističe kao bitan faktor, ima svoju značajnu ulogu. Interes ljudi utječe na popularnost sportskih disciplina te veći broj jahača potiče potrebu za kvalitetnim konjima za jahanje, od ponija za djecu do visokokvalitetnih konja za natjecanje. Za brigu o jahačkim konjima potrebni su potkivači, specijalizirani veterinari i drugi, dok za obuku jahača treba široka baza trenera (za preponsko ili dresurno jahanje) i uključivanje edukacijskih ustanova na više razine (Ivanković, 2016.) jer to iziskuje veliku brigu i pažnju. Treba znati da samo široka baza jahača i sportaša može ponuditi osnovu za razvoj sportskog konjogojstva. Ne treba očekivati da društvo, odnosno zajednica, sama prepozna važnost konjaništva, već treba djelovati kroz druge kanale, primjerice medijski kanali mogu približiti javnosti ono što se događa na raznim sportskim natjecanjima.

Ivanković (2016.) dokazuje da razvoj konjaništva iziskuje primjerenu pasminsku bazu prvenstveno toplokrvnih konja pogodnih za različite konjičke discipline. Aktualna uzgojna baza dijelom zadovoljava potrebe rekreativnih jahača, dok za osiguravanje konja za vrhunski sport treba posezati za inozemnim uzgojnim materijalom. Tako istraživanje pokazuje da većina konja u sportu potiče iz domaćeg uzgoja, dok je nešto malo manje od pola konja vezeno (Njemačka, Mađarska, Belgija), jer je hrvatski sportski konj baza u uzgojnom smislu, zato uvozimo konje iz inozemstva. Osim standardnih konjičkih disciplina uvede se neke manje zastupljene koje traže nešto drugačije konje, odnosno nešto drugačiju uzgojnu podršku.

Kada razmišljamo o uzgoju konja za natjecanja treba u prvom redu imati u vidu interes jahača i onih koji žele sudjelovati u drugim disciplinama. Oni sukladno svojim potrebama odlučuju kupiti nekog konja ili ne, odnosno, odgovara li konj iz određenog uzgoja njihovoj namjeni. To znači da će, jednostavnije rečeno, rekreativni jahači na nižim razinama imati potrebu za konjima nižih predispozicija, dok će oni koji žele sudjelovati na natjecanjima više

razine trebati bolje konje (Ivanković, 2016.) kako bi postigli bolje rezultate na konjičkim natjecanjima.

Čovjek koji prati razvoj mladoga konja tijekom prvih godina njegovoga života ključan je za njegovu uporabnu vrijednost. Krivim postupcima tijekom obuke konja dobrih predispozicija može se značajno „pokvariti“ u pogledu kretnji, stavova, životne snage i drugog, stoga se u uzgoju konja mnogo toga uzima u obzir: od obuke do veterinara i opreme. Nameće se pitanje postoji li u Hrvatskoj dovoljna uzgojna širina toplokrvnih konja čijim se rasplodom može osigurati dovoljan broj konja za jahače u natjecateljskim konjičkim disciplinama (sportovima). U Hrvatskoj još uvijek dominiraju hladnokrvne pasmine koje nisu pogodne za konjičke sportove (Ivanković, 2016.). tako možemo reći da su hladnokrvne pasmine izgubile ulogu u doba mehanizacije npr. izvor radne snage, pa su tako postali izvor za proizvodnju mesa.

Donosi se zaključak da u Hrvatskoj ne postoji dobra uzgojna baza, niti pasminska širina koja bi mogla zadovoljiti određene jahače u nekim disciplinama. Međutim, još uvijek se dovoljno ne koristi vlastita raspoloživa baza na primjeren način u cilju zadovoljenja potreba ostalih jahača. Dakle, gospodarska situacija uvelike utječe na razvoj, uzgoj i uporabu, stoga je potrebno stvoriti uvjete kako bi se populacija holstein i druge toplokrvne pasmine bolje uzgajale.

Budući da dugi niz godina društvo nije izravno potpomagalo razvoj toplokrvnog uzgoja, na prijedlog Ministarstva poljoprivrede Vlada Republike Hrvatske 2015. je godine donijela „Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja za razdoblje od 2015. do 2020. godine“. Dadić- Ćučić (2016.) vidi poteškoće u raspodjeli novčanih sredstava, ali je dobro to što se po prvi puta vidi napredak i namjena u poticanju uzgoja toplokrvnih pasmina i tipova konja u Hrvatskoj.

Uzgojni programi za pojedine toplokrvne pasmine su uspostavljeni i u osnovi se provode. Ivanković (2016.) daje na uvid da nam nedostaje razrada sustava natjecanja i praćenja rezultata kako bi mladi ili stari konji u testu imali načina da dođu do izražaja. Manjkavosti u organizaciji sustava natjecanja, prikupljanja podataka i njihove evaluacije otežavaju provedbu uzgojnih programa kao i evaluaciju samih jedinki.

3.1. Natjecateljsko konjaništvo i rezultati

Često se ističe da je „konjička industrija“ bitna za razvoj društva i gospodarstva, premda joj je primarna zadaća zadovoljenje potreba sudionika u konjaništvu, od uzgajivača do jahača. Brojne su i posredne koristi od bavljenja konjima. Konji obogaćuju život čovjeka, pružaju posebice urbanom stanovništvu osjećaj kontakta s prirodom, umanjuju stres, razvoj turizma i drugo. Bavljenje konjaništvom postao je gotovo statusni simbol. Vlasnici konja u razvijenom društvu često ulažu značajna sredstva u opremu, smještaj, održavanje, natjecanje i drugo. U takvim društvima također susrećemo i racionalnije oblike bavljenja konjaništvom, poput udruživanja više posjednika u brizi oko istih konja. Tako racionalnije raspolažu novcem i vremenom (Ivanković, 2016.). Prema tome bavljenje konjima najčešće iziskuje smirenost i uživanje.

U Republici Hrvatskoj preponska su natjecanja najzastupljenija (55 %) (Ivanković, 2016.) što je u skladu sa zastupljenošću na području EU. Dresurno jahanje po zastupljenosti je drugi konjički sport u Hrvatskoj, dok je vožnja zaprega treća natjecateljska disciplina. Daljinsko jahanje popularna je disciplina u kategoriji starijih jahača. Razvoj konjaništva zasigurno će potaknuti i razvoj novih mjesta, no teško je predvidjeti dinamiku rasta.

Uzgajivače treba osposobiti za samostalan uzgojni rad (Ivanković, 2016.), prepoznavanje potreba tržišta te znanja u pogledu reprodukcije, hranidbe, smještaja i drugo. Jahači trebaju specifično znanje i vještine o konjima i jahanju ovisno o konjičkom sportu kojim se žele baviti. Škole jahanja kao mjesto primarne edukacije jahača trebaju imati primjeren nastavni kadar. Iskusni treneri u školama jahanja prepoznaju potencijale jahača te ga usmjeravaju prema natjecateljskim disciplinama / sportovima (Ivanković, 2016.). Tako se treba ulagati u jahače i njihovu edukaciju kako bi se postigli visok rezultate na natjecanjima.

4. POVIJEST UDRUGE UZGAJIVAČA SPORTSKIH KONJA

Kao početni datum uzgoja sportskih konja bilježi se 8. ožujka 1980. godine kada su u Križevcima istovarene prve holstein kobile. Od toga se dana vode uzgojni dokumenti za uzgoj sportskih konja u Hrvatskoj. Udruga uzgajivača holstein konja Hrvatske osnovana je 26. travnja 1986. godine Križevcima. Registrirana je u skladu s tadašnjim zakonom u sekretarijatu unutarnjih poslova u Zagrebu i otpočela je s radom. Širenjem uzgoja i povećanjem interesa uzgajivača i drugih uzgojnih tipova sportskih konja, 1997. godine Udruga mijenja ime u današnji naziv Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja Zagreb (HUUSK, 2001.). Udruga nam zato pomaže kako bi se što bolje i preglednije vodila evidencija o konjima, natjecanjima i drugo.

S vremenom se javljao sve veći interes za Udrugu, njezin je rad postajao značajniji što je pridonijelo i većem broju članova. Udruga djeluje na području cijele Hrvatske i za svoje članove obavlja sve uzgojno selekcijske zahvate. Svojim je djelovanjem najzastupljenija u Hrvatskoj te ima svu potrebnu dokumentaciju što je sukladno sa svjetskim poznatim modernim uzgojima. Također, Udruga ima rješenje o hrvatskom sportskom konju što je rezultiralo potrebnim brojem članova Udruge i uzgajivača konja. Osim toga, Udruga je i član Hrvatskoga konjičkog saveza tako način pridonosi i uzgojnom materijalu, metodama uzgoja i selekcije te reprodukciji.

Slika 1. Hrvatska udruga uzgajivača hrvatskog sportskog konja (HUUSK, 2001.)

4.1. Dokumenti Udruge

1. Odluka o odabiru pastuha (dobiva vlasnik / pastuhar s pripusnim listovima) za unaprjeđenje uzgoja značaj ima dobra selekcija pastuha. Pastuh ne bi trebao imati nikakve zdravstvene tegobe kako mu se ne bi smanjila rasplodna vrijednost (HPA, 2016.).

2. Lista pripusta (izdaje pastuhar) prije pripusta vlasnik mora odrediti identitet kobile te se nakon pripusta vlasniku se izdaje potvrda o pripustu (HPA, 2016.).

3. Prijava ožrebljenja (prijavljuje vlasnik) mora se obaviti u roku od dva tjedna. Na prijavnici treba pisati ime ždrebeta po početnom imenu oca (HPA, 2016.).

4. Zapisnik o označavanju i zahtjev za izdavanje putovnice (izrađuje voditelj uzgoja) nužni su dokumenti. Naime, u Hrvatskoj svatko mora imati putovnicu jer je to identifikacijski dokument u kojem se nalazi provedba selekcije, reprodukcije. Osim toga, to je i dokument koji im omogućava sudjelovanje na natjecanjima (HPA, 2016.).

5. Uzgojni list s rodovnicom (izdaje voditelj uzgoja vlasniku i HPA) temeljni je dokument za konja koji sadrži ime konja, datum rođenja, spol, dob, ime oca i majke (HPA, 2016.). Potrebno nam je to npr. na putovanju, natjecanju.

6. Zapisnik o izmjeri, ocjeni i umatičenju kobile (upis u matičnu evidenciju) temelji se na odabiru kobila koje dolaze prvi puta na pripust, a prilikom odabira vrši se ocjenjivanje grla te izmjere (HPA, 2016.). Ukazuje se na to kakva će grla biti u daljnjem periodu.

7. Identifikacijski dokument i vlasnički list (izdaje HPA) izdaje se radi utvrđivanja i potvrde o identiteta konja (datum rođenja, ime oca i majke, spol, dob). Prati konja na putovanju radi inspekcije. Vlasnički list značajan je zbog vođenja evidencije (HPA, 2016.).

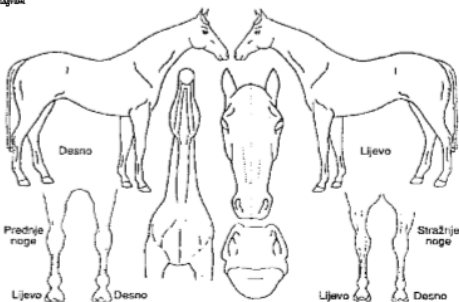
4.2. Organizacija uzgoja u okviru Udruge

Uzgoj sportskih konja u okviru Udruge započinje učlanjenjem uzgajivača - vlasnika rasplodnih konja u Udrugu. Udruga vodi registar uzgajivača koji mogu biti fizičke ili pravne osobe. Uvjet upisa u registar uzgajivača vlasnički je list nad grlima rasplodnih konja ili korištenje rasplodnih grla drugih vlasnika u svrhu uzgoja sukladno ovom uzgojnom programu.

Osim registra vodi se potrebna uzgojna dokumentacija sukladno zakonskim propisima koji reguliraju područje uzgoja. Sva dokumentacija vodi se pod nazivom i oznakama Udruge jer je udruga na čelu i brine o svim konjima koji su članovi (HUUSK, 2001.).

Za provođenje ovog Uzgojnog programa i vođenje uzgoja Udruga imenuje voditelja uzgoja sukladno odredbama Statuta Udruge. Za provođenje određenih uzgojnih zahvata Udruga imenuje Uzgojnu komisiju također sukladno statutarnim odredbama (HUUSK, 2001.).

 HRVATSKA UDRUGA UZGAJIVAČA ŠPORTSKIH KONJA ZAGREB <small>CROATIAN ASSOCIATION OF BREEDERS OF SPORT HORSES</small>		 HRVATSKA UDRUGA UZGAJIVAČA ŠPORTSKIH KONJA ZAGREB	
ZAHTEJEV ZA IZDAVANJE IDENTIFIKACIJSKOG DOKUMENTA			
UZGOJNI LIST KONJA* <small>Breeding certificate of horse</small>		Broj 638 <small>Number</small>	
ZAPISNIK <small>o označavanju, identifikaciji i ocjeni ždrebeta</small>			
Ime grla: CESARICA		Broj: 28/10	
Datum oždr: 01.07.2010.		Životni broj: 191 004 34 00791 10	
Spol: ŽENSKO		Datum oždr: 22.06.2010.	
Boja: 20 DORAT		Spol M Boja: 20 DORAT	
Uzgojni tip: HRVATSKI SPORTSKI KONJ		Otac: Cezar	
Uzgojna klasa: A		Životni broj: 191 004 34 00385 01	
Uzgojivač: OPG Rožmarić Tihomir, 42000 Varaždin, Trg M. Staničića 2		Majka: Calypsa	
Vlasnik: OPG Rožmarić Tihomir, 42000 Varaždin, Trg M. Staničića 2		Životni broj: 191 004 07 00126 91	
OPISNI LIST		Broj čipa: 191100000293557	
IZJAVA VLASNIKA			
Vlasnik: OPG Rožmarić			
Adresa: Trg M. Staničića 2, 42000 Varaždin			
Potpisani vlasnik izjavljujem da po mojem saznanju za kopitara opisanog u ovom dokumentu nikada nije izdan Identifikacijski dokument. Navedeni kopitar			
☐ Nije namijenjen klanju za ljudsku prehranu.			
☐ Namijenjen je klanju za ljudsku prehranu, te da nije			
<ul style="list-style-type: none"> tretiran lijekovima bez saznanja ovlaštenog veterinaru koji je liječio kopitara ili je kopitar tretiran lijekom u skladu s nuputkom veterinaru koji je izdao lijek te datum tretiranja upisao u dnevnik liječenja. Dobivao krmu koja sadrži lijekove i druge supstance koje mogu utjecati na zdravstvenu valjanost mesa i drugih organa, te da neće biti tretiran i hranjen do izdavanja Identifikacijskog dokumenta. 			
Mjesto i datum: Varaždin, 01.09.2010.		Potpis vlasnika:	

*Hrvatska udruga uzgajivača športskih konja, sukladno članku 10, 15 i 19 Statuta i temeljem rješenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva klasa: UP1-320-08/05-01/08, Urbroj: 525-02-05-02 izdaje uzgojni list konja, za konje u vlasništvu svojih članova, koji su uvedeni u uzgojnu dokumentaciju Udruge.

Slika 2. Primjer uzgojnog lista konja (HUUSK, 2001.)

Tablica 1. Pregled linijske pripadnosti proizvedenih konja (HPA, 2016.)

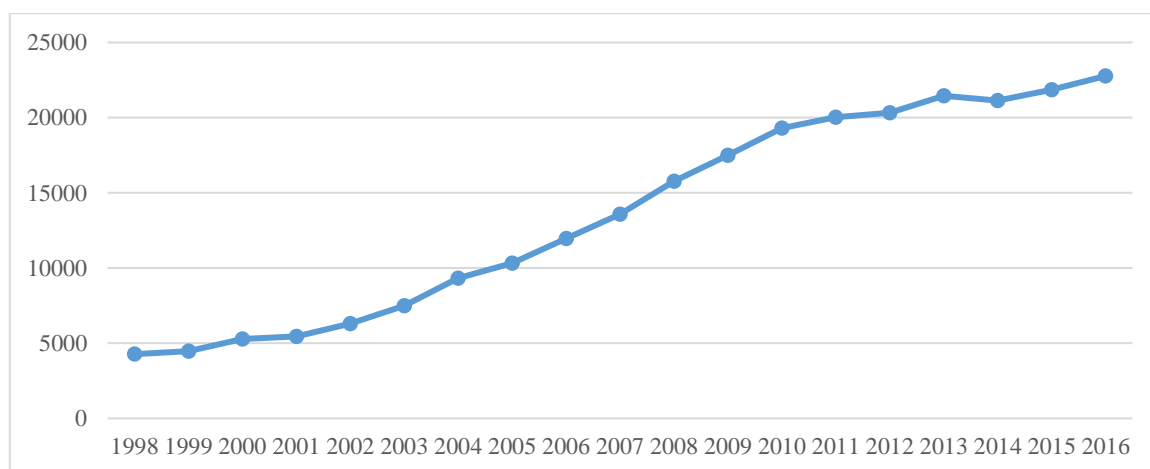
LINIJA	BROJ POTOMAKA	%
COR de la BRYERE	364	32,5
ALMEE (AMADEUS)	152	13,5
ACHIL (FRIDERICUS)	144	13,0
LADYKILLER XX	92	8,8
XX RAZNI	53	3,7
ANGLOROMANCI RAZNI	23	2,0
RAMZES	13	1,0
OSTALI	285	25,5
UKUPNO	1126	100,0

Iz Tablice 1. možemo vidjeti da najveći broj potomaka ima linija COR de la BRYERE (364), a najmanji broj potomaka ima linija RAMZES (13).

5. BROJNO STANJE KONJA U HRVATSKOJ

Tijekom 2016. godine nastavljene su aktivnosti hrvatske poljoprivredne agencije na provođenju uzgojnih programa za pojedine pasmine i uzgojne tipove konja. Podaci koji su navedeni u narednim prikazima (HPA, 2017.) vrlo vjerodostojno iskazuju stanje i trendove u konjogojstvu. Treba istaknuti pozitivan pomak u ukupnom broju kopitara, no također je vidljiv i zabrinjavajući pad broja registriranih žrijebadi. U odnosu na 2015. godinu, broj konja relativno se povećao. Porast broja konja rezultat je značajnih napora učinjenih na pronalaženju neregistriranih grla. Nažalost, utjecaj reprodukcije na povećanje ukupnog broja konja nije na željenoj razini.

Grafikon 1. Kretanje broja konja u razdoblju od 1998. do 2016. godine (HPA, 2017.)

Grafikon 1. nam ukazuje na to da se broj konja uvelike povećao jer je mnogo uloženo u uzgoj i razvoj konja. Iz dosad prikazanih podataka vidljivo je da broj konja u odnosu na broj magaraca prevladava svugdje osim u Zadarskoj, Šibensko – kninskoj i Splitsko – dalmatinskoj županiji. Iz grafikona 2 vidljivo je da je u Republici Hrvatskoj u uzgoju najzastupljeniji hladnokrvni tip konja s udjelom od 56 % što je smanjenje udjela tog uzgojnog tipa u odnosu na prethodnu godinu. (HPA, 2017.).

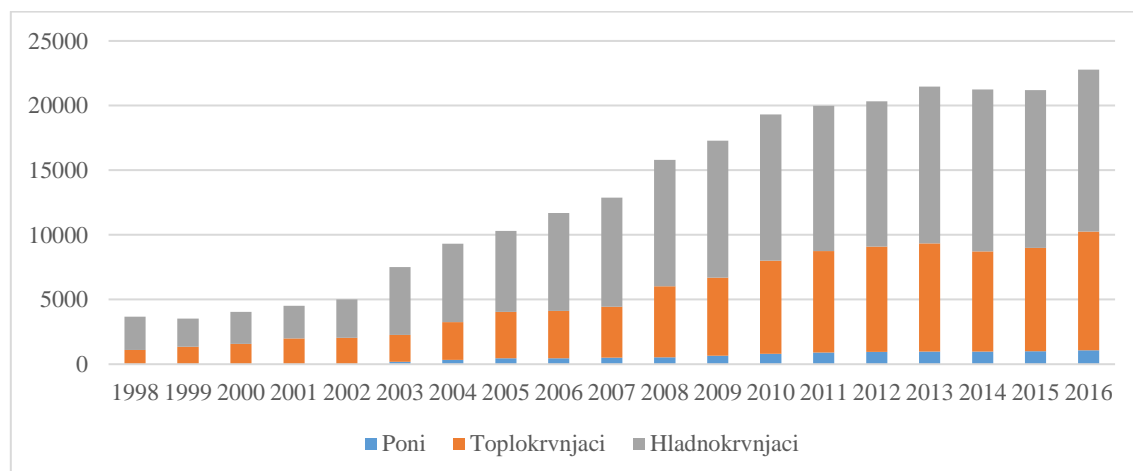
Grafikon 2. Omjer broja konja (HPA, 2017.)

Određeno smanjenje udjela hladnokrvnog uzgojnog tipa konja došlo je dijelom zbog značajnog smanjenja populacije hrvatskog posavca, ali je došlo i do povećanja ukupnog broja konja zbog povećanja broja toplokrvnjaka (HPA, 2017.). Pretpostavka nam je da će se razvoj konjogojstva u Hrvatskoj sve više temeljiti na toplokrvnim pasminama i uzgojnim tipovima konja.

Nažalost zabilježen je ponovni pad registrirane ždrjebadi. Broj registrirane ždrjebadi manji je za 17.28 %, broj ždrjebadi hladnokrvnih pasmina manji je za 17.34 %, a toplokrvnih za 26.15 % (HPA, 2017.). Problem je toga loše i teško stanje na tržištu, nedostatak financija, a dijelom i nezainteresiranost.

Grafikon 3. Kretanje broja konja prema skupinama u razdoblju od 1998. do 2016. godine (HPA, 2017.)

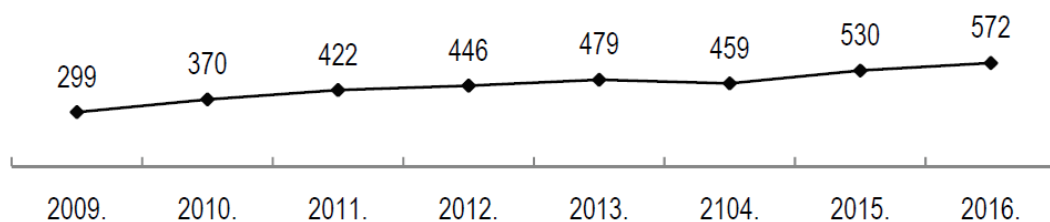
Iz Grafikona 3. toplokrvnjaci i hladnokrvnjaci su se od 1998. do 2016. uvelike povećali, dok se poni počeli kretati tek od 2003. ali nisu dostigli veliki broj.

U Tablici 2 prikazan je broj grla uzgojnog tipa hrvatskog sportskog konja u 2016. godini prema podacima HPA. Prema godišnjem izvješću HPA-a u 2016. godini najzastupljenije su kobile 163 grla, a brojčano najmanje ima ženske ždrebadi 12 grla.

Tablica 2. Broj grla hrvatskog sportskog konja prema kategoriji (HPA, 2017.)

Kategorija	Broj grla
Rasplodni pastusi	33
Kastrati	44
Rasplodne kobile	88
Pastusi	132
Kobile	163
Muška omad – dvogodišnja	26
Muška omad – jednogodišnja	23
Ženska omad – dvogodišnja	24
Ženska omad – jednogodišnja	10
Muška ždrebadi	17
Ženska ždrebadi	12
Ukupno	572

Grafikon 4. Broj grla hrvatskog sportskog konja u razdoblju od 2009. do 2016. godine (HPA, 2016.)

Iz Grafikona 4. vidljiv je porast broja grla uzgojnog tipa hrvatski sportski konj gotovo za duplo u odnosu na 2009 godinu.

6. HRVATSKI KONJIČKI SAVEZ

Hrvatski konjički savez nacionalni je sportski savez za konjički sport i glavni je pokretač konjičkih sportova u Hrvatskoj. Stvoren je radi promicanja i obavljanja sportskih djelatnosti te ostvarivanja zajedničkih interesa, posebno radi sudjelovanja u sportskim natjecanjima u kojem konjički klubovi i konjički sportski savezi županija i nositelji sportskih djelatnosti olimpijskih konjičkih disciplina i ostalih konjičkih disciplina koje priznaje Međunarodna konjička federacija. Ostvaruju svoje potrebe i interese, te u zemlji i u inozemstvu predstavlja sve subjekte i aktivnosti u području olimpijskih i ostalih FEI priznatih konjičkih sportova pred odgovarajućim športskim udrugama (HKS, 2017.).

Jedan je od ciljeva Hrvatskoga konjičkog saveza poticati i promicati konjički sport, konjičke sportske aktivnosti, konjička natjecanja i aktivnosti uzgoja sportskih pasmina konja, rekreativno i turističko jahanje, sportsku obuku, sportsko izdavaštvo, kao i sve druge aktivnosti koje su na dobrobit konjičkog sporta (HKS, 2017.). To je potrebno kako bi pokazali dobre rezultate u inozemstvu i državi, a i ulaže se puno u to, tako da je i moguće to postići.

Hrvatski konjički savez ima odbore za preponsko jahanje, dresurno jahanje, daljinsko jahanje i vožnju zaprega.

Osnovni je cilj HKS-a podučiti i doprinijeti:

- boljemu razumijevanju između čovjeka i konja, zato čovjek prije bilo kakvog rada s konjem mora se dobro upoznati s njegovim ponašanjem, te kretanjem, te mora naučiti njegov jezik.
- pravilnom smještaju konja i prepoznavanju bolesti, trebamo mu omogućiti svu slobodu kretanja, i da je higijena stopostotna, ako prepoznamo bolest najbolje je da odmah reagiramo i pružimo konju najbolje uvjete za ozdravljenje.
- pravilnom postupanju s konjem. Za rad s konjem morate biti zainteresirani, tako rad s konjem omogućuje dobrobit za zdravlje, imamo uvijek u vidu da je konj živo biće i da mu ne smijemo prilaziti sa nasilnim metodama, jer će se to kasnije odraziti na konja (HKS, 2017.).

Između ostalih djelatnosti HKS obavlja licenciranje konja kako bi sudjelovali na konjičkim natjecanjima.

6.1. Licencirani konji

U donjoj tablici navedeni su neki licencirani konji pri Hrvatskom konjičkom savezu uzgojnog tipa hrvatski sportski konj. Licencirana su odrasla grla kobile, pastusi i kastrati koji se koriste u konjičkim sportovima koji su pod okriljem Hrvatskog konjičkog saveza (HKS, 2017.). Zemlja uzgoja svih navedenih licenciranih konja uzgojnog tipa hrvatski sportski konj je Republika Hrvatska. Među navedenima najstarije licencirano grlo je oždrijebljeno 2003. dok su najmlađa 2013. godine. Među licenciranim konjima u Republici hrvatskoj dobro zastupljen je uzgojni tip hrvatski sportski konj koji se pokazao dobar u konjičkim sportovima koji su pod okriljem HKS.

Tablica 3. Licencirani konja uzgojnog tipa Hrvatski sportski konj (HKS, 2017.)

ID	Ime konja	Ime vlasnika	Otac	Majčin otac	Godište	Zemlja uzgoja	Spol	Pasmina
2436	QUINTESS	Darko Juras	Quido	Ligold	2011	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
1676	ZARA	Tihomir Rožmarić	Zarescou Graf	Faust I	2004	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
2844	ŠPAR COCO	Zlatko Navojec	Cantaro	Lynn	2013	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
1765	WINNIE BLUE EYES	Barbara Pazman	Winner	My Money	2008	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
2940	ZAKMARD Y ZORO	Gabriela Komorčec	Zarescou Graf	Šogun	2005	CRO	Kastrat	Hrvatski sportski konj
2548	VET	Saša Vrga	Valentino	Cassini II	2011	CRO	Kastrat	Hrvatski sportski konj
2760	ASTOR	Rajko Kolarić	Amadeus	Artur	2007	CRO	Kastrat	Hrvatski sportski konj
3054	VIGO	Darko Juras	Valentino	Cavalir	2012	CRO	Kastrat	Hrvatski sportski konj
2187	PRECIOUS	KK Trajbar Team	Parco	Carol Ann	2010	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
2843	ŠPAR TAM-TAM	Zlatko Navojec	Toulon	Zarola	2013	CRO	Pastuh	Hrvatski sportski konj
2828	C-SCIROCCO	Marko Pandža	Cooperfield v.d. Held	Concept	2012	CRO	Kastrat	Hrvatski sportski konj
2193	DARLINGTON	Sanja Kavur	Dante Vd Stuyver	Amadeus	2010	CRO	Kastrat	Hrvatski sportski konj
1943	DEMI	Sonja Žepina	Dante	Canard	2009	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
2503	D-VICKY	Dejan Carević	Dante VD Stuyver	Capo	2011	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
1948	EDWARD	Danijela Žuljević	El Paso	Aladin	2009	CRO	Pastuh	Hrvatski sportski konj
3052	EL CENTRA	Emilija Gale	El Paso	Come Back	2013	CRO	Kobila	Hrvatski sportski konj
2609	EL CONDOR PASA	Antun Harambašić	El Paso	Don William	2009	CRO	Pastuh	Hrvatski sportski konj

1570	ENJOY THE MOMENT	Aleksandra Hadun-Homar		High Sky	2007	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
1773	FENDY	Milan Palčić	Flogiston	Amon Ra	2007	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
1458	HIGH STAR	Sanja Farkaš	High Sky Z	Hatalom	2006	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
2980	KARMEN	Obitelj Torre	Koppany	Coronado	2011	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
2913	LA CASSINA	Darko Juras	L-Egant	Castor	2012	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
2271	LABAMBA	Milan Palčić	Ares	Amaro	2010	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
1156	LADY LIBERTY	Andrea Popara	Lensen	Edison	2003	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
2662	LAMAR 2	Milan Palčić	Lysston	Amon Ra	2010	CRO	Pastuh	Hrvatski športski konj
1309	LAS VEGAS	Martina Novak Vukuša	El Canaro	Laswega	2003	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
2200	LE COCO	Denis Gugić i Željko Malčić	Little Lord	Night Shadow	2009	CRO	Pastuh	Hrvatski športski konj
1810	LERON	Marijan Goldin	Landprinz	Brojler Topico	2008	CRO	Pastuh	Hrvatski športski konj
1643	LOVE AFFAIR	Mirna Bačić	Lord Chin	Reve Manciais	2007	CRO	Kastrat	Hrvatski športski konj
2410	PEPERMIN T	Zoran Munduković	Parci	Dollar de la pierre	2010	CRO	Pastuh	Hrvatski športski konj
2186	PIANA	KK Trajbar Team	Parco	Chek it chok	2010	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
1133	PLAYTIME	Tjaša Čordaš	El Canaro	Lagos	2004	CRO	Kastrat	Hrvatski športski konj
3041	RADENKO GARINČI DIRUDANI	Marko Cvitić	Render Vous	Gratian	2011	CRO	Pastuh	Hrvatski športski konj
2768	STRIPSY	Domagoj Christian Kindl	Cooperfield	Koppany	2012	CRO	Kastrat	Hrvatski športski konj
2749	SNOW QUEEN	Lukša Jakobušić i Denis Gugić	Couer Croatie		2012	CRO	Kobila	Hrvatski športski konj
1859	SIMON	Darko Juras	Sokrat	Caskavela	2007	CRO	Kastrat	Hrvatski športski konj
1877	SKIPER JUNIOR	Tibor Mutter	Skiper	Aladin	2008	CRO	Kastrat	Hrvatski športski konj

7. ZAKLJUČAK

Uzgoj hrvatskog sportskog konja traje već duže od tri desetljeća. Početni datum hrvatskog uzgoja sportskih konja obilježavamo 8. ožujka 1980. godine, kada su u Križevce stigle prve Holstein kobile. Kroz godine uzgoja cilj je uvijek bio isti uzgojiti plemenitog, lijepog, pravilnog, svestranog toplokrvnog konja koji ima duge, brze i energične pokrete, snažan zamah i potisak, dobrog je karaktera i podoban za korištenje u svim konjičkim sportovima. Kroz godine danas uzgojni tip hrvatski sportski konj čini osnovnu bazu, ali se još uvijek uvoze konji iz drugih zemalja. Danas uzgoj hrvatskog sportskog konja čini 572 grla, od koji se mnogobrojna koriste u konjičkim sportovima. Uzgojni tip hrvatski sportski konj kroz godine uzgoja afirmirao se u prepoznatljivog konja na domaćim konjičkim natjecanjima.

8. POPIS LITERATURE

1. Dadić- Ćučić, M. (2016.): Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine, Zbornik radova, 3. savjetovanje uzgajivača konja u Republici Hrvatskoj, Križevci, 70-82.
2. Hrvatski konjički savez (HKS) (2017.): licencirani konji <http://konjicki-savez.hr>.
3. Hrvatska poljoprivredna agencija(HPA) (2017.): Godišnje izvješće konjogojstva u Republici Hrvatskoj u 2017. godini. Križevci <http://www.hpa.hr/wp-content/uploads/2014/06/Konjogojstvo.pdf> (posjećeno 11.09.2017.).
4. Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja Zagreb (HUUSK): Program uzgoja sportskih konja (HR), 6. prosinca 2001. godine. <http://huusk.hr/wp-content/uploads/2013/02/Program-uzgoja-sportskih-konja.pdf> (posjećeno 11.09.2017.).
5. Hrvatska udruga uzgajivača sportskih konja (HPA) (2016.): 36 godina uzgoja- 30 godina Udruge <http://www.hpa.hr/wp-content/uploads/2016/03/36-GODINA-UZGOJA-30-GODINA-UDRUGE.pdf> (posjećeno 11.09.2017.).
6. Ivanković, A. (2016.): Potencijali Sportskog konjogojstva, Zbornik radova, 3. savjetovanje uzgajivača konja u Republici Hrvatskoj, Križevci, 63-68.